

ДАЛИ АНТИПОСЛОВИЦИТЕ СЕ *НОВИТЕ (СОВРЕМЕНИ)* ПОСЛОВИЦИ?

Кристина Димовска

ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје

Датум на прием: 25.7.2024

Апстракт: Пословиците претставуваат кодиран говор. За да се разбере овој говор е потребна свесност од страна на слушателот или на читателот на пословицата дека станува збор за кодиран говор. Потребно е тој или таа претходно да биле „изложени“ – да ја слушнале или да ја прочитале пословицата, за да можат да ја разберат. Но, (не)разбирањето на кодиран говор – на фигуративен или на метафоричен говор – многу често претставува пречка за да се разбере пораката што се пренесува преку пословицата.

Вклучувајќи хумористичен обрт на значењето и преосмислувајќи, или рекреирајќи, или надополнувајќи ги добропознатите пословици, американско-германскиот паремиолог Волфганг Мидер (1944 –) го предложи терминот „антипословица“ (*Antispruchwort*; во другите јазици позната и под термините: *anti-proverb*, *perverb*, *postproverbial*, *квазийпословица*, *контрапословица*) за да ги именува пародиските верзии на пословиците, кои ја занемаруваат вообичаената (традиционална) „мудрост“ или „наравоучение“ во пословиците на сметка на додадениот хумористичен ефект, кој не постои во првичната пословица.

Во трудот се поаѓа од главната хипотеза дека *иако изгледаат шармантно посовремени од „старовремени“ и неапликативни (некорисни, заситарени, несовременни) пословици, антипословиците не можат да го заземат местото и да ги заменат традиционалните пословици. Тие ирепрезентираат посебна паремиолошка форма за чие разбирање е потребно да се познава оригиналната пословица, која пародиски се ивертира. Во трудот се користат методите на индукција и на дедукција, за да се дојде до заклучокот дека за да остане живо и активно познавањето, паметењето и користењето на пословици од поновите генерации луѓе, за кои традиционалното знаење е сè подалечно како концепт и како искуство, можеби е потребно одредени паремиолошки форми да се учат преку нивната врска со нивните опозиции, како што е случајот со пословицата и антипословицата.*

Клучни зборови: пословица, антипословица, паремиолошки форми, пародија, хумористичен ефект

Дефинирање на истражувачкиот проблем

Свеста за антипословиците како посебен жанр веројатно датира многу пред германско-американскиот паремиолог Волфганг Мидер да ги именува како „антипословици“ во 1982 година. Во воведот на едно од многуте истражувања на антипословиците, Мидер и Литовкина забележуваат дека „(...) постои долга традиција на пародии на индивидуални пословици преку давање на противречни коментари за нив. Всушност, некои од овие хумористични изјави во меѓувреме и самите станаа пословични, како во случајот ‘Absence makes the heart grow fonder – for somebody else’, (...) ‘Love is blind, but neighbors aren’t’“ (Mieder & Litovkina 1999: 1). Антипословиците можат да се дефинираат како пословици, кои го изневеруваат очекувањето. Тие се продолжени (надogradени), доработени, дообработени пословици со хумористичен или сатиричен, најчесто со неочекуван пресврт. Антипословиците се „иновативни и типично сатирични, иронични или хумористични измени на традиционални пословици“ (Pavlović 2016: 129). Вообичаено, една антипословица ќе предизвика или ќе резултира со хумористичен ефект „само ако е позната и традиционалната пословица врз која се заснова, со што ќе му се овозможи на читателот или на слушателот да ја согледа нескладноста (нарушувањето на очекувањето) меѓу двата изрази. Во спротивно, се губи иновативната стратегија на комуникација заснована на сопоставување на старата со новата пословица“ (Litovkina 2014).

Еден од проблемите што се наметнуваат со овој жанр е соодветниот превод од еден на друг јазик. Како што се гледа од погореспоменатите примери, преводот на овие паремиолошки форми е проблематичен. Најголемиот број примери на антипословици се достапни на англиски јазик (но ги има во изобилство и на: руски, хрватски, словенечки, српски јазик), а читателот не треба да биде паремиолог за да знае дека преводот на паремиолошките форми од еден на друг јазик не е само комплексен трансфер на знаковни единици од еден јазичен систем во друг, туку е и чин што бара и подразбира афинитет за преведување, „слух“, искуство и талент за преведување. Ако буквално ги преведеме антипословиците од погоре, тогаш отворено е прашањето дали тие ќе го задржат хумористичниот ефект и во преводот на македонски јазик. Прашање е дали тие ќе останат антипословици или ќе се претворат во хумористични искази. На пример, на македонски јазик е позната инверзија на погореспоменатата пословица за љубовта – „Далеку од очи, далеку од срце“, а постои и

пословицата „Љубовта е слепа“ (Митревски, посл. бр. 9948),¹ но не и „Љубовта е слепа, но не и соседите“, како што би гласел буквалниот превод на примерот од Мидер и од Литовкина. Во трудов, на македонски јазик, ќе се преведуваат само оние пословици што можат да се преведат, без притоа да ја загубат врската со англиската варијанта.²

Трудов има неколку цели. Првин, да ја претстави литературата за антипословиците од англиското говорно подрачје. Второ, да даде дефиниции благодарјќи на кои ќе се направи макар површна дистинкција меѓу „вистинските“ антипословици, како што се: „Кој рано рани – го зафрнал петелот“, но и верзијата: „Кој рано рани, или е пекар или е будала“, или: „И волкот сит, и овците на број. Бог да го прости овчарот“, и речениците, кои се хумористични или имаат цел да постигнат хумористичен ефект, а вообичаено се од неформален тип (не се дел од „официјалната“ дисциплина што ги проучува пословиците; не се евидентирани во зборници; не се на стандарден македонски јазик, туку се формулирани жаргонски и почесто се среќаваат на форуми, на социјални мрежи; претставуваат усно пренесени искази или искази што се запаметени и се пренесуваат усно, или се запаметени како дел од усна комуникација, како што е пословицата: „Де бе шо е пола саат

¹ Сите македонски пословици со нумерација се преземени од базата на податоци на Г. Митревски достапна на: <https://is.gd/v9gWKX> [Пристапено на 30.5.2024].

² Ако преведувачкиот процес се сфати како вештина, а не како едноставен трансфер на знаковни единици од еден систем во друг, тогаш може да се претпоставува дека таа вештина, имајќи го јазикот во центарот, претставува и естетски процес. Подобро е понекогаш да се даде дескриптивно решение за збор или за термин, кое инаку би звучело неприродно на јазикот на кој се преведува, без оглед на тоа што преводот на тој збор или на тој термин ги почитува нормите на стандардниот јазик. На пример, во расказот „Срцето“ од Олга Токарчук, преведувачката го нуди преводното решение „водичка“ за госпоѓа Лиу, мислејќи, притоа, на професијата „водич“ во женски род. Вака преведен, називот на професијата повеќе потсетува на деминутив за вода, отколку на соодветен македонски превод на професијата, која би можела да се наведе послободно како „жена[та] водич“ или „госпоѓа Лиу, водичот“. (Од друга страна, мудро е задржан оригиналот на „цет лег“, кој инаку не би можел да се преведе на македонски јазик без целосно да ја загуби врската со оригиналниот израз). Тука не станува збор за критика на вештините на преведувачката, туку станува збор за потребата понекогаш да се прекрши нормата во името на подобар превод. Во контекст на ова, подобро би било „проблематичните“ антипословици да се наведат во оригинал, отколку лошо или буквално да се преведат. Може да се понуди објаснување на антипословицата ако е таа (односно нејзината порака и нејзината поента) несфатлива или нејасна.

повеќе, пет минути работа“.³ Третата цел на трудот е проблематизација на преводот на антипословиците од англиски на македонски јазик. Врз основа на овие дилеми, во трудов се поаѓа од главната хипотеза дека *иако изгледаат шармантно и современи од „старовремени“ и неапликативните (во говорот и во живописните искуства) пословици, антипословиците не можат да го заземат местото и да ги заменат традиционалните пословици. Тие ирејставуваат посебна паремолошка форма за чие разбирање е потребно да се познава оригиналната пословица, која пародиски се ирвертира.* Првата придружна хипотеза кон главната хипотеза гласи дека *постои разлика меѓу антипословиците и речениците со хумористичен ефект.* За докажување на хипотезите, во трудот ќе се користат методите на индукција и дедукција, за да се дојде до заклучокот дека за да остане живо и активно познавањето, паметењето и користењето на пословици од поновите генерации говорители, за кои традиционалното знаење е сè подалечно како концепт и како искуство, можеби е потребно одредени паремолошки форми да се учат преку нивната врска со нивните опозиции, како што е случајот со пословицата и антипословицата.

Дефинирање на антипословицата, на хумористичните реченици и примери за нив

Називот на терминот „антипословица“ нашироко му се припишува на германско-американскиот паремолог Волфганг Мидер, кој под овој термин (или жанр) подразбира намерни (смислени, планирани) пословични иновации во форма на измени, пародии, трансформации, варијации на пословици што се веќе познати (цит. спор. Litovkina 2024: 871–872). Во различните светски јазици, за овој жанр постојат различни именувања. На германски јазик се познати: *verballhornte, Parömien, Sprichwortparodien, verdrehte Weisheiten, entstellte Sprichwörter, sprichwörtliche Verfremdungen*; на француски јазик: *faux proverbe, perverbe, proverbe déformé, proverbe dérivé, proverbe détourné, proverbe modifié, proverbe perverti, proverbe tordu, pseudo-proverbe*; на руски јазик: *и́рансформа, и́слови́чная „и́переделка“, и́прикол*;⁴ на унгарски јазик: *szokásmondás-köz hely, közmondás-paródia, közmondás tréfás ferdítése, (el)ferdített közmondás,*

³ Преземено од форумот „Кажгана“, <https://is.gd/9ZH5Xk> [Пристапено на 30.5.2024].

⁴ Локтионова и др. ги предлагаат и термините *антикрьлајное слово* и *антикрьлајное выражение*. Во првиот случај станува збор за антипословичен израз (соодветно на англискиот збор *expression*), а во вториот случај за антипословична изрека (соодветно на англискиот збор *saying*) (Loktionova et al. 2017: 156).

közmondás-persziflázs, kvázi-közmondás (Litovkina 2014; Yurisovna 2022: 67–68); на словенечки јазик: *antipregovor* (Meterc 2022: 509).

Мидер и Литовкина сметаат дека пародизацијата на пословиците, која следствено резултира или создава антипословици, се должи на свесноста на говорителите за пословиците како дел од (говорната) традиција. Преку пародизацијата или преку додавањето на сатиричен или хумористичен обрт или пресврт, луѓето/говорителите смислено создаваат нови и иновативни искази (Mieder & Litovkina 1999). Манциук смета дека „антипословиците воведуваат нова семантичка содржина (тоа се случува преку процесот што се нарекува *нова лексикализација*, преку која се воведуваат нови значења преку лексички и стилистички промени [на пословицата – К. Д.]), етимологијата на префиксот *анти-* упатува на нешто ‘што се спротивставува, што е спротивно’, а не на нешто што се пародизира или се извртува“ (2017a: 2). Таа исто така смета дека антипословиците создаваат значења, кои се контрастираат на првичните значења на пословиците. Во еден друг свој научен труд, таа смета дека „етимолошки, терминот *perverb* може да се сфати како резултат на морфолошко мешање или создавање на зборовна комбинација. Во тој процес, обично почетната морфема на еден збор се комбинира со крајната морфема на друг збор“ (2017b: 22). Метерц ја дефинира антипословицата како исказ кој „на пародичен начин го критикува верувањето дека едно дејство или состојба е резултат на некаков општ принцип и дека наравоучението искажано во одредена пословица е точно“ (2022: 509).

Антипословиците „можат да се толкуваат како еден вид ‘измама’, ‘прекршок’, затоа што поаѓаат од (...) општествено и морално начело кое се нарушува со промената на структурата или составните елементи (...), со што на една веќе востановена и стандардизирана содржина ѝ ја менува смислата“ (Пејовиќ 2018: 201).

Постојат многу механизми преку кои се добива антипословица: 1. преку антоним (“A friend that isn’t in need is a friend indeed” како спротивност на “A friend in need is a friend indeed”); 2. преку преиспитување („Тивката вода брегот го рони – но како може да е тивка ако го рони брегот?“) (Litovkina 2014); 3. преку додавање на контрадикторен коментар (пр.: “Absence makes the heart grow fonder – for somebody else” [Mieder & Litovkina 1999: 1], трансформација во која антипословицата добива слично значење на пословицата „Далеку од очи, далеку од срце“); 4. преку замена на еден збор во пословицата (пр.: „*Ни* волкот сит, *ни* овците на број“) или на една буква (пр.: “Better mate than never”; Mieder & Litovkina 1999: 2). Литовкина посветува една цела студија на видовите трансформации во антипословиците, наведувајќи и други механизми преку кои се добиваат антипословици: преку менување на вториот дел од пословицата; преку додавање на

буквални толкувања; преку спојување на две пословици; преку промена на редоследот на зборовите и др. (Litovkina 2024: 872).

За целите на овој труд, под „антипословица“ ќе се подразбира усно пренесено и пренесувано, и/или писмено фиксирано надополнување на првична пословица, за да се постигне хумористичен пресврт, а со што се врши: надополнување, видоизменување, трансформирање на првичната форма на пословицата. Под „хумористични реченици“ ќе се подразбираат кратки искази, кои не се пословици затоа што не пренесуваат универзална мудрост, знаење или поука и не вршат образовна или морализаторска функција, туку служат за да ги анимираат говорителот/слушателот/читателот.⁵ За да биде вистинска антипословица, еден исказ мора да ја первертира, да ја изменува, да ја дополнува или на каков било друг начин да ја модифицира формата на пословицата (која е најчесто позната). Примери избрани по случајност: „Не е сè во парите, има нешто и во недвижнините“ или варијацијата: „Не е сè во љубовта, има и нешто во сидата“, но и: „Младите мислат дека сè е во парите, кога ќе остарат се сигурни дека тоа е така“.⁶ Паѓа во очи дека и во двата случаи, основните пословици („Не е сè во парите“, „Не е сè во љубовта“) се задржани во структурата на антипословицата, но додаден е вториот дел од исказот преку кој се постигнува хумористичниот ефект што го немаат првичните пословици. Но, дали исказот: „Око за око, паста за заби“ преземен од истиот извор е антипословица или поправо е хумористичен исказ? Се очекува антипословицата да содржи софистицирано, неочекувано, „високоуметничко“ изневерување на очекувањето, со што ќе се постигне некаква заокруженост на исказот, која сведочи за: умешноста, досетливоста и талентот на творецот на исказот ако се претпоставува дека тој има авторство зад себе, а не дека е изум на колективот. Исказот во својата основа, односно во својот прв дел, го содржи првиот дел од пословицата „око за око, (заб за заб)“. Понекогаш е доволно да се изговори само првиот дел за во меморијата

⁵ Рецепцијата на она што е хумористично е тема на која треба да ѝ се посвети посебно внимание. Раџи-Ојеладе и Варга забележуваат дека рецепцијата на хуморот во антипословиците не е секогаш позитивна (тоа значи дека тие не секогаш го постигнуваат посакуваниот хумористичен ефект). „Врз основа на истражувањето за антипословиците спроведено во област каде што се зборува германски јазик, се дојде до заклучокот дека антипословиците кои се однесуваат на маргиналните групи и на жените се помалку смешни од [пословиците на] слични теми во Хрватска, како што е случајот со непристојните и навредливи [*rude*] пословици“ (Raji-Oyelade & Varga 2021: 273).

⁶ „По подочниците ноќта се познава“ – 10 смешни поговорки, <https://is.gd/hHYejl> [Пристапено на 1.6.2024]. Последниот пример е преземен од „Смешни мисли“, <https://is.gd/BDCOTR> [Пристапено на 5.6.2024].

на слушателот или на читателот да се евоцира целосната форма на пословицата, а пресвртот и изневерувањето на очекувањето се случува кога наместо замислениот очекуван втор дел, слушателот или читателот налетува на нов и на неочекуван завршеток, како во случајот со: „Око за око, ѝасџа за заби“. Очекуваниот или посакуваниот хумористичен ефект не се содржи во пресвртот како таков, туку во: чудната, необичната, илогичната, ирационалната врска меѓу првиот дел од исказот со неговиот втор дел.

Антипословиците немаат секогаш само и исклучиво само цел да ја пародизираат пословицата. Според Литовкина, тие понекогаш откриваат општествени вистини, како во примерот: “American money talks in just about every country”/„Американските пари зборуваат/се на цена во речиси секоја држава“, која е дополнување на “Money talks”/„Сè е во парите“ или “A condom a day keeps AIDS away” („Кондом на ден – доктор не ви е потребен“) (Litovkina 2014). Забележливо е дека во ваквите случаи, антипословиците добиваат и педагошка димензија и предупредуваат против одредени типови однесувања. Од друга страна, Манџиук ја дава и алтернативата “Money talks, but they don’t always make sense” („Парите зборуваат, но понекогаш бесмислено“) (Mandziuk 2019: 23), што сведочи дека можат да постојат речиси безброј варијации на една иста антипословица.

Релативно е лесно и едноставно да се направи и да се согледа разликата меѓу антипословиците и хумористичните реченици. На пример, исказот: „Не го одложувај за утре тоа што можеш да го одложиш за задутре“ е она што Мидер би го именувал како „извртена пословица“ (*twisted proverb*). Врската со првичната пословица е јасна – „Не го оставај за утре тоа што можеш да го завршиш денес“. Исказот „Неверство е кога две погрешни личности ја прават вистинската работа“ е истовремено и хумористичен исказ, но и пословица и максима. Иако не ги исполнува сите предуслови за да се смета за максима, таа, сепак, пренесува некаква вистина, која е применлива во специфични ситуации, така што може да се претпостави дека содржи извесен степен на мудрост. Исказите: „Сложни браќа куќа градат, а несложни – две“, „Брза кучка, тркачки кучиња раѓа“, „Ни лук јал, ни кромид“ очигледно се антипословици, но исказот „Мудриот маж никогаш не спори со својата жена, туку чека таа да почне да си спори самата со себе“⁷ е очигледно хумористичен исказ бидејќи попрвин би требало да се сфати поради неговата комична димензија, отколку што треба да се сфати како поука или како совет.

⁷ „Рандом смешни реченици, изреки, итн.“, <https://is.gd/9ZH5Xk> [Пристапено на 30.5.2024].

Заклучок

Од сосема краткиот преглед на релевантната литература за антипословиците може да се заклучи дека тие претставуваат посебен жанр, кој не може да ги потисне и да ги истисне пословиците од употреба. Пословиците, многу почесто од антипословиците, или барем голем дел од пословици се темелат на фигуративен и на метафоричен говор, што честопати може да претставува причина погрешно да се разберат од говорители и од слушатели, кои имаат проблем со разбирањето на овој вид говор. Се чини дека тој проблем се надминува во антипословиците затоа што тие, понекогаш, претставуваат своевидно креативно и иновативно „дообјаснување“ на пословицата, или нејзино хумористично „осовременување“. Пословицата во антипословицата го губи типично традиционалното, ги губи типично традиционалните: поука, порака или совет, кои денес можеби се анахрони, застарени, старомодни. Таа е осовременета и добива печат на сегашноста – на она што е актуелно и она што може да се смета за вистинито. Со тоа, таа, како жанровска форма, можеби станува, или барем изгледа, поатрактивна – и за учење, и за паметење и за пренесување.

Од прегледот на достапната литература за антипословиците многу брзо стана јасно дека аналитички трудови за овој жанр на македонски јазик речиси и да не постојат. Не само што не постојат такви трудови, туку недостасуваат и соодветни преводи на познати антипословици од англиски на македонски јазик. Воопшто не е едноставно антипословиците да се преведат на македонски јазик затоа што многу од нив ќе го загубат хумористичниот ефект ако се преведат буквално. Затоа, во одредени случаи, можеби е подобро антипословицата да се наведе во оригинал, отколку да се даде лош превод. Паремииолозите веројатно секогаш претпоставуваат дека нивните трудови обично ќе ги читаат автори и читатели, кои се, на некаков начин, инволвирани и заинтересирани за проучувањето на паремииолошките форми, па така, дури и ако паремииолошката форма е наведена во нејзиниот оригинал, тој што треба да ја разбере, ќе ја разбере без многу труд.

Постои разлика меѓу антипословицата, која во својата основа мора да содржи (добро позната) пословица, чие значење го извртува, го пренасочува, го видоизменува, и хумористичните реченици, кои многу често се формулирани како мудри изреки, но со главен акцент на хумористичниот ефект што треба да го постигнат. Изгледа дека е многу полесно разликите меѓу овие две форми да се согледаат преку примери, отколку тоа да се образложи теориски – тоа не е невозможно, но изгледа дека илустрацијата преку примери е попрактична. Па, така, исказот: „Куче што лае – не е доволно варено (корејска народна

поговорка)“ истовремено е антипословица бидејќи си поигрува со традиционалната пословица: „Куче што лае, не каса“, но е истовремено и хумористична реченица бидејќи додатокот „(корејска народна поговорка)“ [sic] претставува пародизација на традиционалната азиска кујна.

За да може да се постигне ефект на хуморот во антипословиците и во хумористичните реченици, реципиентот мора да е ослободен од предрасуди и да има широки гледишта за темите што се пародизираат. Голем број антипословици сепак содржат доза на фигуративен говор и не треба да се сфатат како совети, ниту како буквални реченици. Во антипословиците не се нудат некакви вечни животни мудрости. Тие треба да ја илустрираат човековата досетливост и разиграност, илустративно да го претстават лудистичкиот порив за зборовни игри, за непредвидливо изневерување на очекувањето, и да покажат како умешно „се кршат“ „каменетите метафори“ во пословиците, кои само навидум имаат ригидна структура. Антипословиците треба да се сфатат како изрази на човековата потреба за надминување на традиционалното (на она што некогаш, одамна, се сметало за: општествена, социјална, културна норма и вредност) и тие се обид за да се спои старото со новото, во што лежи потенцијалниот спас на еден жанр, кој инаку би бил во изумирање.

ЛИТЕРАТУРА

Кирилични изданија

Пејовиќ, А. 2018. „О динамичности и екстензивној експресивности паремија (на примеру шпанског и српског језика)“. Гудурић, С. & Б. Радић-Бојанић (ур.). *Језици у култури у времену и ѝросиџору*, VII/1, Тематски зборник. Нови Сад, 195–205.

Токарчук, О. 2022. „Срце“ (расказ). *Бизарни раскази*. Прев. од полски јазик на Лидија Танушевска. Скопје: Антолог, 95–110.

Латинични изданија

Litovkina, A. T. 2014. “Antiproverbs” (поглавје). Hrisztova-Gotthardt, H. & M. A. Varga (eds.). *Introduction to Paremiology – A Comprehensive Guide to Proverb Studies*. Warshaw/Berlin: De Gruyter Open Ltd.

Litovkina, A. T. 2024. “Main mechanisms of proverb variation in Anglo-american anti-proverbs about children”. *J. Sib. Fed. Univ. Humanit. soc. sci.* 17(5), 870–881.

Loktionova, N. M. et al. 2017. “Headdress nomination: specifics of imagery”. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR)*, vol. 97. Proceedings of the 7th International Scientific and

Practical Conference. Current Issues of Linguistics and Didactics: The Interdisciplinary Approach in Humanities (CILDAH 2017), 152–157.

Mandziuk, J. 2017a. “A proverb a day keeps boredom away.’ Anti-proverbs, twisted proverbs, perverbs and other animals”. *New Horizons in English Studies* 1/2016. DOI: 10.17951/nh.2016.21.

Mandziuk, J. 2017b. “Why money cannot buy happiness. The painful truth about traditional proverbs and their modifications”. *New Horizons in English Studies*, 4–16.

Meterc, M. 2022. “Objašnjenja značenja za paremiološke žanrove u rječnicima eSSKJ i SPP; Što se izražava poslovicom, izrekom, praznoverjem, vremenskom poslovicom, antiposlovicom, wellerizmom, sloganom i nekonvencionalnim odgovorom?”. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, vol. 48, no. 2, 505–524.

Mieder, W. & A. T. Litovkina. 1999. *Twisted wisdom – modern anti-proverbs*. Burlington: The University of Vermont.

Pavlović, V. 2016. “Anti-proverbs in English and Serbian”. *Facta Universitatis*, vol. 14. no. 2, 129–136.

Raji-Oyelade, R. & M. A. Varga. 2021. “Proverbs across cultures: engaging with anti-proverbs and postproverbials in European and African proverb studies in the digital age”. *Movement – European Realities – New Developing Trends*. 4th International Science Conference “European Realities – Movements”, 12-13th December 2019. Osijek: The Academy of Arts and Culture in Osijek, 268–282.

Yurisovna, D. G. 2022. “Anti-proverbs and their usage”. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, vol. 2, issue 12, 67–70.

Сайтографија

„По подочниците ноќта се познава’ – 10 смешни поговорки“, <https://is.gd/hHYejl> [Пристапено на 1.6.2024].

„Македонски пословици и поговорки“, <https://is.gd/v9gWKX> [Пристапено на 31.5.2024].

„Рандом смешни реченици, изреки, итн.“, <https://is.gd/9ZH5Xk> [Пристапено на 30.5.2024].

„Смешни мисли“, <https://is.gd/BDCOTR> [Пристапено на 5.6.2024].

ARE ANTI-PROVERBS THE NEW PROVERBS?

Kristina Dimovska

“Marko Cepenkov” Institute of Folklore in Skopje

Summary

The paper tried to answer the question posed in the title: are anti-proverbs the *new* (=contemporary) proverbs? An awareness exists in paremiology that anti-proverbs are a genre of their own and that they are separate genres from proverbs.

But, nowadays proverbs, as it seems, are confined solely to the research field of paremiology (at least in the academic spheres in the Republic of North Macedonia) and there is not much of “active” interest in their research. Part of this is due to the lack of field research – both because of financial underfunding, both because there is not much materials to gather from villages which are being abandoned, so tradition is slowly being lost, – and part is due to the need for “comfortable” research based in netlore and Internet sources. This paper, very ambitiously titled the way that it is titled, resulted in the notion that anti-proverbs are *not*, in fact, the new, contemporary proverbs; that proverbs still occupy significant place in paremiological research (or in folkloristics in general); that even though the majority of proverbs are based on metaphorical language, they cannot be substituted for “simpler” versions for the sake of being understood by people of younger generations; that maybe proverbs will be best conserved through their connection with their opposites, the anti-proverbs. This paper was more of a preview of the scientific literature, and less of an original paper that made claims on the explored topic. During exploration of the relevant literature, it was established that a lot of humoristic sentences, utterances and expressions resemble anti-proverbs but there is an obvious structural and semantical difference between these two genres, so for the sake of distinction, working definitions for both were offered.